

Slovenski dom

Štev. 128.

V Ljubljani, torek 6. junija 1939.

Leto IV

Za konec jugoslovanskega obiska v Berlinu

Več urni posvet kneza namestnika Pavla s kanclerjem Hitlerjem

Uradno poročilo napoveduje poglobitev sodelovanja med nami in Nemčijo na vseh področjih

Berlin, 6. jun. Snoči je bilo izdano naslednje uradno poročilo:

»Vodja Nemčije je imel danes sestanek z jugoslovanskim knezom namestnikom Pavlom v novi palači nemškega kraljevstva. Razgovoru, ki je trajal več ur, sta prisostvovala jugoslovanski zunanji minister Aleksander Cincar-Marković in nemški zunanji minister v. Ribbentrop. Pred tem pa je vodja rajha prosil kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo, naj prideta na kosilo na njegov dom, nato pa je s svojima visokima gostoma pil čaj na vrtu kanclerske palače.

Obisk kneza namestnika Pavla in njegovega spremstva v Berlinu je dal priliko za izčrpno

politično zamenjavo misli med jugoslovanskimi gosti in nemškimi odločujočimi osebnostmi. Razgovori, ki so potekali v odkrito prisrčnem in prijateljskem duhu, so se nanašali na vsa vprašanja, ki se tičejo obeh držav. Obe strani gledata v prijateljstvu, polnem zaupanja ter v tesnem sodelovanju, ki veže Jugoslavijo z Nemčijo in Italijo, biten element za pomiritev Evrope ter stebler politike, ki ima za cilj stvarno in tvorno delo. Obe vladi sta trdno odločeni, da na tej jasni in čvrsti podlagi dalje poglobljata svoje odnose na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. V popolnem soglasju z italijansko vlado sta prepričani, da s to jasno politiko služita odstranitvi politične napetosti, ki vlada nad

Evropo in zagotoviti mirnega razvoja, ki jamči za življenjske pravice njihovih narodov.

London, 6. jun. m. Obisku kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Berlinu posveča angleško časopisje veliko pozornost ter poudarja dosežanje korektno stališče Jugoslavije do njenih sosed ter njeno stališče, da ostane nevtralna in v dobrih odnosih z vsemi državami. Časopisi tudi poudarjajo, da Jugoslavija ne sprejema tako lahko obveznosti ter se trudi, da obdrži svoj dosedanj položaj ter ga po možnosti še bolj utrdi.

Bukarešta, 6. junija. m. Rumunsko časopisje smatra obisk kneza namestnika Pavla v Berlinu ne samo za izredno važen mednarodni dogodek, pač pa tudi za pomembno delo v korist evropskemu miru.

Predsednik vlade drugič na veleselju

Ljubljana, 5. maja.

Čeraj dopoldne je predsednik vlade in notranji minister dr. Cvetkovič že v drugo s svojim spremstvom obiskal ljubljanski veleselje, da si natančneje ogleda izdelke posameznih tvrdk. Na pohištveni razstavi je naročil pri tvrdki »BOR« krasno opravo v slovenskem slogu za kmečko sobo. V predsedniškem spremstvu je bil tudi ban dr. Natlačen, ki je kupil stenski križ, umetnino ročnega kovaškega dela. Predsednik vlade je odobril podporo po 10.000 din tudi Splošnemu ženskemu društvu in Zvezi gospodinj, ki so priredile na veleselju razstavo »Pregled slovenskih ročnih del«.

Predsednik vlade Cvetkovič je prebil večerajše popoldne na izletu v okolici Ljubljane v družbi predsednika senata dr. Korošca in bana dr. Natlačen. Obiskali so med drugim tudi Polžovo. Ob 20.15 se je predsednik vlade odpeljal z brzovlakom iz Ljubljane.

Nov jugoslovanski škof

Sarajevo, 6. maja. m. Za pomočnika škofa vrhbosanske nadškofije je Sveta stolica imenovala došednjega župnika iz Bosanskega Broda dr. Smiljana Čekada. Novi škofi se je rodil 30. novembra 1902 v Donjem Vakufu. Gimnazijo je končal v Travniku, bogoslovje pa v nadškofijskem semenišču v Sarajevu. Po posvetitvi v mašnika je Čekada odšel v Rim in študiral v Gregorijanski akademiji. Tu je dosegel tudi doktorsko čast. V Sarajevu in po drugih krajih v Bosni je zavzemal položaje, med drugim je bil tudi dalj časa urednik »Katoškega tednika«. Zadnje čase je bil župnik v največji katoliški župniji v Bosni, v Bosanskem Brodu.

Italijanski prometni minister v Belgradu

Belgrad, 6. jun. m. Italijanski prometni minister Beni, ki je prišel v Belgrad, da vrne obisk našemu prometnemu ministru dr. Mehmedu Spahi, je imel večeraj z njim več razgovorov o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na jugoslovanski in italijanski promet. Po svojem prihodu in sprejemu na kolodvoru se je minister Beni vpisal v dvorsko knjigo ter obiskal takoj našega prometnega ministra Spaha. V prometnem ministrstvu se je Beni zadržal dalj časa. Nato je pa naredil krožni avtomobilski izlet v belgradsko okolico. Popoldne ob 6 sta se oba prometna ministra odpeljala na Avalo, kjer je minister Beni položil venec na grob jugoslovanskega Neznanežunaka. Navzroč je bil tudi italijanski poslanik na našem dvoru Mario Indelli. Po vrnitvi v Belgrad je obiskal minister Beni vojaško pokopališče. Danes bo imel nadaljnje razgovore z ministrom Spahom.

Znamenit prijatelj Slovencev umrl

V nedeljo zvečer je v Belgradu umrl eden najodličnejših srbskih znanstvenikov vseučiliški profesor in član Srbske akademije znanosti **Pavle Popović**. Pokojnik je bil eden največjih srbskih kulturnih kritikov, ena najvidnejših osebnosti predvojne kulturnega življenja, ustanovitelj »Srbskega kulturnega kluba«, ter dolgo časa urednik »Srbskega književnega glasnika«. Že leta 1904 je komaj osemnajst let star postal profesor na tedanji visoki šoli v Belgradu ter je prevzel stolico za jugoslovansko književnost.

Pokojni **Pavle Popović** je bil tudi eden najodkritostnejših in najbolj izpričanih prijateljev slovenskega naroda — in to že pred vojno. Leta 1905 je prebil cele tri mesece v Sloveniji, in sicer v Škofji Loki ter na Bledu. Pri tej priliki se je sprijatelil z našim Ivanom Groharjem ter z mnogimi drugimi slovenskimi kulturnimi delavci. Pri odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani leta 1905 je zastopal belgradsko univerzo in srbsko akademijo.

Njegovo truplo je bilo večeraj prepeljano na belgradsko univerzo. Pogreb bo danes iz srbskega seminarja, kjer **Pavle Popović** leži na mrtvaškem odru.

Ohranimo svetel spomin na tega našega prijatelja!

Veličastno slovo kneza namestnika Pavla od Berlina

Berlin, 6. junija. Berlin je večeraj po petdnevem uradnem obisku priredil knezu namestniku Pavlu in kneginji Olgi prisočno in navdušeno slovo. Že mnogo prej, predno je odpeljal dvorski vlak, so začeli prihajati na Lehtsko železniško postajo, vso v jugoslovanskih in nemških zastavah ter okrašeno z zelenjem in cvetjem, uradni zastopniki, člani nemške vlade, člani diplomatskega zbora, najvišji zastopniki suhozemske vojske, mornarice in letalstva ter uradni zastopniki narodnosocialistične stranke. Ob 18 je knez namestnik Pavle bil na poslovnem obisku pri Hitlerju. Po poslovnem obisku pri Hitlerju se je knez namestnik vrnil v dvorec Bellevue, kamor sta ob 19.15 prispela Göring in njegova soproga ter zunanji minister v. Ribbentrop, da pospremita kneza Pavla. Ob 19.20 se je pripeljal v dvorec Bellevue Hitler. Nekaj minut za tem so se knez Pavle, kancler Hitler, maršal Göring in njegova soproga s spremetvi odpeljali na Lehtsko železniško postajo. Sprevod je krenil po slavnostno okrašenih berlinskih ulicah, na katerih se je zbralo ogrom-

no število ljudstva na trg pred železniško postajo. Tu so množice ljudstva spet priredile velike ovacije jugoslovanskima Visočanstvima in kanclerju Hitlerju. Knez namestnik je v spremstvu Hitlerja obšel častni bataljon in prvo četo pehote, zatem četo mornarjev in končno četo letalcev, godba pa je igrala jugoslovansko himno. Nato so dostojanstveniki odšli na postajo. Vsi navzočni odličniki so jih pozdravili z globokim poklonom. Mladina, zbrana na postaji je navdušeno vzklikala knezu Pavlu in kneginji Olgi. Ga. Göringova in soproga jugoslovanskega poslanika Andrića sta izročili kneginji Olgi krasne šopke cvetja. Na peronu pred dvorskim vlakom sta se Visočanstvi pozdravili najprej s kanclerjem Hitlerjem, zatem pa z ostalimi visokimi dostojanstveniki. Skozi okno dvorskega vlaka se je knez namestnik Pavle še enkrat rokoval z voditeljem rajha. Med tem, ko je knez namestnik odzdravljaj mu je množica ljudstva vzklikala. Ob vzoklih jugoslovanske himne je dvorski vlak odpeljal počasi s postaje, knez namestnik pa je odzdravljaj s salutiranjem.

Uradno sporočilo o mirovnem delu sv. očeta

Papež ni poslal nikake nove spomenice voditeljem evropskih držav

Vatikan, 6. junija. o. Nekateri evropski listi so po agenciji Exchange Telegraph zadnje dni poročali, da se sv. oče bavi z mislijo o sklicanju sestanka petih velesil: Anglije, Francije, Italije, Nemčije in Poljske. Na tem sestanku naj bi rešili nemško-poljska sporna vprašanja, italijansko-francoski spor in več drugih zadev. Po teh poročilih naj bi bila Sveta stolica naročila nuncijem v Londonu, Parizu, Varšavi in Berlinu, naj se obrnejo na te vlade z vabilom za mirno poravnavo vseh sporov. Sveta stolica naj bi bila to storila v prepričanju, da bo pot za miren sporazum zaprta, kakor hitro bo sklenjena zveza med Anglijo, Francijo in med Sovjetsko Rusijo. Dalje naj bi Sveta stolica poslala mirovno vabilo tudi Združenim državam ter Južni Ameriki.

V zvezi s temi vestmi so v Vatikanu izdali uradno sporočilo, v katerem zanikujejo vest, da

je sv. oče poslal kako novo spomenico voditeljem evropske politike. Delo Sv. stolice za ohranitev miru, ki se je začelo pred nekaj časa, se nadaljuje v smeri, ki je bila že prej začrtana. Nekateri listi so prinesli vesti o novi poslanici, ki jo je sv. oče poslal državnikom po govoru, ki ga je imel v petek. To je samo časnikarsko izmišljevanje. Stvarno ni bilo ničesar več dodati temu, kar je svet oče povedal. Sveta stolica nadaljuje razgovore, toda vedno v duhu smeri, ki je postavljena že prej od sv. očeta. Sv. stolica si prizadeva, da bi opomnila odgovorne državnike na to, kako koristno bi bilo za svet ohraniti mir in na ogromno škodo, ki bi nastala, če bi države začele reševati medsebojne spore z vojno. Sv. oče polaga upanje na dobro razpoloženje in dobro voljo, o čemur je prejel zagotovila in zaradi česar meni, da se bodo njegove želje izpolnile.

Kaj bodo morali priseči novi romunski poslanci in senatorji

Bukarešta, 6. jun. m. Potrditev mandatov bo po novem romunskem volivnem zakonu izvedlo kasacijsko sodišče in ne poslanska zbornica, kakor je bilo to doslej v navadi. Skupščinski odbor se bo sestavil 7. junija. Takoj nato bodo vsi novi izvoljeni poslanci prisegli, za tem pa bo prebrano kraljevo pismo. Kakor se vidi iz besedila nove prislege, bodo izvoljeni poslanci prisegli, da bodo spoštovali novo ustavo, nedotakljivost romunskega ozemlja ter bodo morali izjaviti, da ne bodo ničesar ukrepali proti državnim koristim. Poslanci in senatorji, ki v enem mesecu ne bodo položili prislege, bodo takoj izgubili mandat. Zato se bo nekaj senatorjev, ki ne odobravajo sedanje vlade v Romuniji, znašlo v precej težkem položaju. Med njimi so tudi Maniu s svojimi prijatelji, bivši z-

nanji minister Titulescu in drugi. Novo izvoljeni poslanci se bodo morali v parlamentu z vso vno mo pooseviti delu. Poslanci, ki bi zanemarjali delo v skupščini, bodo kaznovani z globo do 15.000 levov. Večera je bil sestanek senatorjev, ki bodo obdržali senatorske mandate vse življenje. Sem spadajo zastopniki vseh Cerkev, to je pravoslavne, protestantske, grško-katoliške in judovske, poleg njih pa tudi glavni poveljniki romunske vojske ter pet generalov, ki so bili poveljniki v svetovni vojni. Od starih politikov, ki so pripadali prej raznim strankam, jih je prišlo v parlament 36, med njimi Titulescu, Bratianu, profesor Jorga, profesor Lupu, Mihalaki in vodja nemške stranke v Romuniji Hans Otto Ross. V parlamentu je tudi ena ženska, ki je obenem tudi prva ženska, ki je bila kdaj izvoljena v romunski parlament.

Sport v zadnji minuti

Finski lahkoatletci se pripravljajo z izredno vestnostjo na prihodnje olimpijske igre. V nedeljo so imeli prvo letošnjo mednarodno lahkoatletsko tekmovanje v Helsinkih. Pri tej priliki so bili doseženi naslednji rezultati: v letu na 100 metrov je zmagal Sved Stramberg s časom 10 sek. $\frac{1}{10}$. Nikkamen je vrgel kopje 72 metrov 62 cm. Finec Rakkolainen je zmagal v teku na 800 metrov s časom 1 min. 56 sek. $\frac{1}{10}$. Maeki pa je zmagal v teku na 5000 metrov s časom 14 min. 26 sek. $\frac{1}{10}$. V ponedeljek je bil meeting v Tarkeju na Finskem. Pri tej priliki je Nikkamen vrgel kopje 70 m. 87 cm daleč. Peusa je pretekel 1000 metrov v času 2 min. 30 sek. $\frac{1}{10}$. Stramberg pa je za progo 3000 metrov porabil 8 min. 43 sek. in $\frac{1}{10}$. Znameniti finski tekač je tokrat že drugi porazil s časom 14 min. 25 sek. in $\frac{1}{10}$ olimpijskega zmagačevalca v teku na 5000 metrov Slaminena. Maeki je v sijajni formi in je največja fiska nada za prihodnje olimpijske tekme v tekih na dolge pro-

Vesti 6. junija

Nemčija, Letonska in Estonska bodo jutri v Berlinu podpisale pogodbo o nenapadanju. Finski vojni minister je dopotoval v švedsko prestolnico in bo tam imel posvete s švedskimi vojaškimi krogi.

Francoski zunanji minister Bonnet je na večerajnji vladni seji poročal o mednarodnem položaju, ki se po zatrdilu francoskih krogov ni nič spremenil, zlasti pa ne v tem smislu, da bi bilo prišlo do kakega napredka v pogajanjih za zvezo med Francijo, Anglijo in Rusijo.

Belgarija in Italija sta danes podpisali v Sofiji sporazum o kulturnem sodelovanju.

Snoči so v Neaplju slovesno pozdravili prihod ladij s prostovoljci iz Španije. Vse mesto je v španskih in italijanskih zastavah. Danes se legionarji izkrcavajo.

Egiptovski zunanji minister bo sredi junija obiskal nekaj držav v južno-vzhodni Evropi in na Balkanu.

Francoski ministrski predsednik Daladier je imel v nedeljo govor, v katerem je razložil razloge za sedanje francosko oboroževanje in sklepanje novih zvez. S tem govorom ostro obračunava nemško in italijansko časopisje.

V Parizu je bil večeraj občni zbor Sueške prekopne družbe. Na njem so ugotovili, da so dohodki od prometa po prekopu vedno boljši. Družba bo nadaljevala s svojim delom in se ne bo menila za neupravičeno obrekovanje, s katerekoli strani.

Ameriška zbornica je zavrnila predlog zakona, da bi v Hyde-parku, Rooseveltovem bivaliču, postavili posebno knjižnico, v kateri bi bili spravljani vsi Rooseveltovi rokopisi in govori, ki jih je imel v dveh dobah svojega predsednikovanja.

Nemčija in Italija vesta, da sta skupaj nepremagljivi in morata torej zaradi svoje ideologije ter svojih koristi hoditi skupaj, pa naj uspesta ali pa gresta po zlu. V njunih rokah je usoda Evrope. Zato je potrebno, da sodelujeta na vseh področjih. Tako je govoril nemški propandni minister Goebbels večeraj na sestanku nemških in italijanskih propagandnih voditeljev na Dunaju.

O nesreči angleške podmornice »Thetis« bo vlada uvedla javno preiskavo, da ugotovi, kaj je povzročilo potop, je izjavil predsednik vlade Chamberlain v poslanski zbornici, ko je izrekla vlada sožalje rodbinam potopljenih mornarjev, in ugotovilo, da je bilo storjeno vse za rešitev podmornice.

Velika parada nemških prostovoljcev iz Španije bo danes na cesti Ost-West v Berlinu. Paradi bo prisostvoval kancler Hitler z vodstvom nemške vojske in 6 španskimi generali, ki so prišli s prostovoljci iz Španije.

Jugoslovanski časnikarji, ki so spremljali našo knežjo dvojico pri obisku v Berlinu, so bili v nedeljo gostje berlinskih časnikarjev in so si v njihovi družbi ogledali vse večje zanimivosti v prestolnici.

Zastopniki poljskih učiteljev so v nedeljo izročili vrhovnemu poveljniku maršalu Rиду Smiglemu dve letali, ki so jih kupili s prostovoljnimi prispevki.

Cez 100.000 katolčanov z vsega bližnjega vzhoda se je zbralo na evharističnem kongresu v Beirutu. Na kongresu so sodelovali tudi monahedanci.

V nedeljo so iz Španije odpotovali tudi portugalski prostovoljci, ki so se bojevali v vojski generala Franca.

Ameriška vlada namerava del judovskih beguncev iz Evrope naseliti na Filipinskih otokih.

Angleški finančni minister je na vprašanje, kje je zdaj češko zlato, ki je bilo naloženo v Londonu, odgovoril, da na to vprašanje ne more odgovoriti ne on ne kdo drugi.

Angleška vladarska dvojica na newyorški svetovni razstavi ne bo obiskala irskega paviljona, poročajo newyorški dnevniki.

General Franco je na večerajnji seji vodstva španske falange imel govor, v katerem je dejal, da se sporazum med Francijo in Španijo prepočasno uveljavlja, kar povzroča Španiji hude gospodarske izgube.

Po Turčiji je bila večeraj huda toča. Nekje v Traciji so zaradi dežja buudurniki tako narasli, da je tak divji potok prevrnil s ceste avtobus s 25 potniki, pri čemer so trije moški utonili.

Na večerajnji seji angleške vlade so razpravljali o sovjetskem odgovoru glede zveze z Anglijo, a niso sprejeli nikakega končnega sklepa. Tudi se niso sporazumeli o tem, kdaj in kako bo Anglija odgovorila na te ruske predloge.

Italijanski tisk piše o obisku kneza namestnika Pavla v Berlinu in pravi, da bo sodelovanje med Jugoslavijo, Italijo in Nemčijo uredilo položaj v Podonavju, utrdilo moč italijansko-nemško politike in s tem pomagalo miru.

Nemška vlada je povabila generala Franca naj se udeleži nar.-socialističnega kongresa v septembru. Franco na vabilo še ni odgovoril.

Tri milijone vojakov v Nemčiji je mobiliziranih. Zaradi tega ni čudno, da se Francija čuti ogroženo in da je sprejela vse potrebne ukrepe. Francija torej ne razume, čemu se kdo razburja, ko Francoji skrbje za svojo varnost. Tak je bil smisel zadnjega govora, ki ga je imel predsednik francoske vlade Daladier.

Nemški notranji minister dr. Frick je večeraj odpotoval na uradni obisk v Budimpešti.

Poljska vlada ne bo odgovorila na zadnji dve protesti spomenici, ki ju je dobila od senata v Gdansk zaradi spopadov ob meji.

23 ljudi je zgorelo, čez 100 pa je bilo hudo ranjenih, ko je v neki mehikanski vasici izbruhnil požar v kinematografu.

Fanski listi poročajo, da so na zadnji seji Kominterne v Moskvi sklenili zapreti bivšega zunanjanega ministra Litvinova in ga poslati pred sodišče, češ da je s svojo zunanjo politiko škodoval Rusiji in komunizmu.

ge. Finska nogometna reprezentanca, ki jo trenira bivši trener naše SK Ljubljane Gabor Obitz, je že požela svoj prvi uspeh, odkar jo vadi Obitz. Premagala je Estonsko z rezultatom 2:1.

Dve slavi naše vojske v spomin na osvoboditev Koroške

Slava 16. artilerijskega polka v Ljubljani

Ljubljana, 6. junija.

Včeraj ob pol enajstih dopoldne je 16. artilerijski polk proslavil svojo dvajseto slavo v spomin na slavne dni, ko je naša vojska prodrila v osvobodilnih bojih na Gosposvetsko polje.

Včerajšnje slave se je udeležilo izredno veliko število občinstva in dostojanstvenikov. Razen najvidnejših vojaških odličnikov divizijskega poveljnika g. Stefanoviča, njegovega pomočnika generala g. Dodiča ter brigadnega generala g. Radoviča so bili prisotni v polnem številu predstavniki javnega življenja ter predstavniki raznih ustanov in organizacij. Bana sta zastopala načelnik dr. Orel in dr. Hubad, g. škofa stolni župnik in kanonik dr. Klinar, predsednika apelacije g. Strasser, navzoč je bil rektor univerze dr. Kušej, dekan teološke fakultete dr. Snoj, zastopnik župana dr. Ravnihar, predsednik Prosvetne zveze dr. Lukman, zastopstvo Zveze fanlovskih odsekov, zastopstvo Legije koroških borcev ter mnogi drugi odlični predstavniki organizacij in društev.

Ob napovedani uri se je pričel obred slave. Na dvorišču so pred vojaški opravili molitve vojaški duhovniki po katoliškem, pravoslavnem in muslimanskem obredu. Nato pa je stopil pred polk njegov poveljnik g. Mihael Lukanc. V svojem odličnem nagovoru je orisal pomen koroških osvobodilnih bojev ter slavil vojaške zasluge, ki si jih je bil polk v teh bojih pridobil. Ob sklepu svojega govora je pozval vojake, naj se ravnajo po sijajnem zgledu svojih junaških prednikov, nato pa je vzkliknil na slovo in slavo našega kralja ter vsega kraljevskega doma. Gromki »živio!« se je iz tisočih grl zaoril po prostornem dvorišču. Topovski strelji so še bolj povzdignili svečanost trenutka.

Za domačinom je spregovoril nato še divizijski poveljnik general g. Stefanovič, ki je poudaril, da so naše meje zarislale bajoneti in ne razpravljanja in da je bil slednji, ki jih je skušal spreminjati, za to kaznovan. Pozval je vojake, naj bodo vredni nasledniki velikih junakov, ki niso nikdar nikomur brez boja odstopili niti pred rodnih tal. Ob koncu je tudi on zaklical Nj. Vel. kralju ter kraljevskemu domu in zbrana vojska je močno sledila njegovemu vzkliku s trikratnim silnim »živio!«

Po kratkem presledku je nato ves polk v vzglednem paradnem maršu defilirail mimo vojaških dostojanstvenikov in povabljenih odličnikov na častni tribunali ter pred njo.

Za 200 din je gospodarju na njegovo prigovarjanje umoril ženo

Veliki senat okrožnega sodišča v Celju razpravlja danes poseben umor iz Kozjega.

Meseca julija leta 1937. smo poročali o umoru Franciške Kotnikove, ki jo je hlapec Alojz Sibanc, doma iz Spodnjega Doliča pri Mislinju, na prigovarjanje Franciškega moža Kotnika Antona zaradi obljubljenega nagrade 200 din sunil z višine 13 m z gosposkega poslopja, da je priletela na kamenje, si razbila glavo, zlomila roko in nogo ter obležala mrtva.

Dne 7. julija so Kotnikovi spravljali seno. Kotnik je dal svojemu hlapcu jabolčnika in mu povedal, da bo metal seno z voza na gosposkarsko poslopje nad hlevom, njegova žena in Sibanc pa bosta prejemala in tlačila seno v svili. Dogovorjeno je bilo tako, da bo dal gospodar hlapcu znamenje, kdaj naj sene ženo z gosposkega poslopja. Sibanc je na gosposkarjevo znamenje res sunil Franciško, da je padla in se ubila. Franciško so pokopali. Kdo bi zvedel, da se je zgodil zločin, da je bila vse dogovorjeno, če se ne bi Kotnik ob neki priliki v vinjenosti zarekel in povedal grozno skrivnost neki ženski iz St. Vida nad Valdekom. Sibanc in Kotnik sta bila aretirana. Sibanc je takoj priznal, da je po dogovoru s svojim gospodarjem Kotnikom umoril ženo, da pa je to storil zaradi nagrade 200 din; zagovarjal pa se je, da je

Gostje so se nato na povabilo poveljnika polka g. Lukanca podali v senčnate ute k okusnemu prigrizku. Popoldne ob štirih pa je v vojašnici pričelo »vojaško veselje«, ki je v dobri volji in veselem razpoloženju potekalo do večera.

Slava 32. artilerijskega polka v Mariboru

Maribor, 5. junija.

Danes predpoldne je 32. topniški polk v Mariboru slovesno obhajal svojo slavo v spomin na dogodke ob prevratu na Koroškem, pri katerih so odlično sodelovale vojaške edinice, iz katerih je pozneje nastal 32. topniški polk.

Dopoldne ob desetih so se zbrali v kasarni vojvode Putnika, ki je bila vsa lepo ovenčana z zelenjem in državnimi zastavami, zastopniki mariborskih državnih oblasti ter narodnih in prosvetnih društev. Med zastopniki oblasti so bili med drugimi poveljnik mesta general Stanojlovič, oba okrajna glavarja, zastopnik mestne občine in mestnega župana poslanec Zebot, zastopnik škofa kanonik dr. Ostrc, predsednik Okrožnega sodišča dr. Hudnik, predstavnik mestne policije St. Kos.

Ob desetih so bili opravljeni cerkveni obredi. Po obrednih slovesnostih je zbranemu vojaštvu spregovoril domačin poveljnik polka polkovnik Peter Kiler, ki je v svojem ognjevitem nagovoru polkovnemu vojaštvu orisal zgodovino polka in pomen Gosposvetskega polja za slovensko in jugoslovansko zgodovino, ob koncu pa ga povabil, naj vrhovnemu poveljniku junaške jugoslovanske vojske, mlademu kralju Petru II. in vsemu kraljevskemu domu vzklikne trikratni »živio!«

Za njim je povzel besedo mestni poveljnik general Stanojlovič, ki je vojakom predložil vse težke žrtve, ki so bile potrebne za našo osvoboditev. Po slovesnostih je bil strumen mimohod polkovnega vojaštva, ki je pokazal izvežbanost naših vojakov in ki je zadivil navzočo civilno občinstvo. Nato so zastopniki oblasti pristopili k polkovnemu poveljniku in mu čestitali slavo, nakar jih je povabil na zakusko, ki je ob zvokih vojaške godbe potekla v najlepšem razpoloženju.

Opoldne je polkovni poveljnik mariborskim odličnikom priredil kosilo, popoldne pa je bila polkovna vojaška zabava.

Slava je mariborskemu občinstvu in zastopnikom organizacij, ki delujejo v mariborskem mestu, dala priliko, da stopijo v stik z mariborskim vojaštvom in se z njim spoznajo ter manifestirajo za vzore, ki jih ima naša vojska in od katerih nikdar ne bo odstopila.

to storil tudi zato, ker mu je Kotnik grozil z odpuštom iz službe.

Anton Kotnik je posestnik, ima 24 ha zemlje. Njegovo posestvo je precej zadolženo. S Franciško roj. Jeromelovo se je poročil z začetku l. 1935. Franciška je prinesla k hiši 7000 din. Bila je dobra gospodinja in sta se z močem v začetku še razumela. Franciška pa je začela mrziti Kotnikovo mater, zaradi česar se je ta umaknila kot prevžitkarica v svojo kočjo. V hiši je ostalo pravo nezadovoljstvo, preprič se je pričel, ker ni Franciška znala kuhati. Kotnik je eklenil v jezi in sovraštvu, spraviti ženo s sveta. Zato je govoril zaupno s svojim hlapcem Alojzom Sibancem, da bi spravil njegovo ženo na drugi svet, ja to pa mu je obljubil 200 din nagrade. Poleg tega je Kotnik obtožen, da je skušal naklepno zavesti in osnovati k umoru Alojzija Tajnikarja, da bi mu umoril njegovo ženo. Kotnik to zanika, Alojz Tajnikar pa zatrjuje, da ga je začel Kotnik kmalu po svoji poroki k temu nagovarjati, češ, da mu ni za ženo. Tajnikarjeva mati je poslala 21. julija, torej 14 dni po umoru, Kotniku pismo s pozivom, da ji plača polovico njenemu sinu obljubljene nagrade, ker ga bo sicer prijavila orožnikom. Opozarjala ga je, da mu že drugi piše, da pa tega ne bo več storila, ker bo on že v osmih dneh zaprt.

Razprava ob poročilu še traja.

Žalostna smrt 88 letnega moža

Maribor, 5. maja.

Na Sladkem vrhu se je pripetila včeraj popoldne tragična nesreča, ki je zahtevala življenje 88 letnega starčka. Občinski revež Frane Les je bil včeraj nekoliko vinjen, pa se je odpravil na ribolov na Muro. Ko je šel po strmini s Sladkega vrha proti reki, mu je na posebno strmem klancu zdrsnilo, pa je omahnil s poti ter padel 30 metrov globoko. Obležal je na nabrežju Mure. Ko so ga zvečer ljudje našli, je bil revež že mrtev.

Oče ustrelil iz sovraštva svojega sina

Pred celjskim sodiščem je bila razprava proti 83 letnemu prevžitkarju Gašperju Krajcu iz Novak pri Novi cerkvi. Pred velikim senat je stopil 63 letni starček, oče 10 otrok. V Gašperjev družini ni bilo pravega miru, ne prave ljubezni, kar je povzročilo, da sta se začela mož in žena mrziti. Težko je žena prenašala vse gorje, toda ljubezen do otrok jo je držala, da je ostala v družini. Pa je prišlo še do hujšega. Leta 1927. je Gašper Kranjc spodil svojo ženo z otroki vred od doma. Franciška si je najela hišo v Novakah in živela s svojimi otroci lepo v miru. Gašper pa je še bolj zasovražil njo, zlasti je mrzil 26 letnega sina Martina, ki ga že v mladosti ni maral. Ob neki priliki ga je kot 9 letnega otroka obesil za noge in kruto pretepal. Lanskoto leto junija sta se oče in sin hudo sprla, strela, tako da je prišla vsa zadeva pred sodišče. Oče je bil obtožen. To ga je še bolj jezilo, da je še hujše zasovražil sina Martina in sklenil, da se ga bo totil. Na veliko soboto sta bila Martin in njegov brat Ivan pri Zupaniku v Novakah. Martin je hotel popoldne v Celje in je šel mimo očelove domačije. Oče se je pravkar vračal iz kleti. Gašperja je jezilo, da hodi njegov sin mimo njegove hiše, zaradi česar sta se sprla. Gašper je sprožil samokres in štirikrat ustrelil proti svojemu sinu. Četrtil strel je zadell sina, da je kmalu nato izdihnil. Ko je Martin umiral, je pribežala hčerka k umirajočemu bratu. Oče je v besnosti zagrozil, da bo še njo, če takoj ne izgine. Gašper Kranjc priznava dejanje, zagovarja pa se, da je Martin grozil očetu z nožem. To pa namizno ne bo res, ker so pri Martinu našli zaprt nožiček in klopčič vrvice. Umirajoči Martin, ki je tožil svoji sestri, je povedal, da ni grozil niti napadal svojega očeta.

Ljubljana od včeraj do danes

Končno smo vendarle prišli do tega, da ne čutimo junija meseca samo po koledarju, ampak tudi po primerni vročini. Včeraj je bilo popoldne že prav pošteno vroče, tako da bi bili ljudje že najraje se sukunje odložili. Prati večeru je sicer kazalo, da se utegne spet vreme sprevreči, nekam oblačiti se je začelo. Po sončnem zahodu pa so se oblaki razkropili, topla, lepa junijska noč je prišla in davi je posijalo sonce s popolnoma jasnega neba. Izredno lepo poletno jutro smo imeli.

Obisk na velesejmu

Tudi včeraj je bil obisk na velesejmu prav živahen. Med obiskovalci je že dosti resnih interesentov in začele so se kupčije. Zunanji obiskovalci so prišli danes iz Beograda, Zagreba, Osijeka, Siska, Zenice, Sarajeva, Banjaluke, Novega Sada, Skoplja, Niša, Paraćina. Iz inozemstva pa po en avtobus iz Nemčije in Italije. Hvalevredno je, da avtska vodstva vodijo mladino v Ljubljano na ogled velesejma. Tako so danes prišli gojenci gosposke šole iz Maribora, Sv. Križa in Blok. trgovski tečaj mestnega liceja ljubljanskega, domačinske šole iz Splita, strokovno nadaljevalne šole Guštanj, Jesenice, Gornja Radgona, Kranjska in ljubljanske srednje šole. Ljubljansko Marijanišče in Rakovnik ter gojenci vajeniškega doma in trgovskega učnega zavoda iz Ljubljane, Tehnična srednja šola iz Ljubljane, ljudske šole Ribno, Borovnica, Sostro, Cerklje, Podgrad, St. Gotard, Središče ob Dravi, Križe, Mengeš, Livold. Velesejem je obiskala tudi Kmečka zveza iz Dolskega. Predsednik vlade g. Cvetkovič je srečal na svojem obhodu na velesejmu učence ljudske šole iz Borovnice ter s Prul v Ljubljani, ki so ga živahno pozdravljali. Enim kot drugim je podaril po 1000 din za dobro kosilo in odpustke, ki naj jih otroci poneso domov v spomin. Velesejem so obiskale danes tudi vojaške edinice in je zelo prav, da si mladi fantje, ki bodo po odsluženem roku popriple za delo v kmetijskih gospodarstvih, delavnicah in trgovini, ogledajo take prireditve.

Zanimanje je bilo za pohištvo in je prodanih že več garnitur, spalnic, jedilnic in kuhinj. Tudi preproge in druga stanovanjska oprema dela kupčije. Dalje razni stroji. Od strojev za obdelovanje lesa naroča mnogo mizarjskih mojstrov praktičen strojek ELBA, ki služi za glajenje, čiščenje in zobčanje plošev za furnir ter izključuje vse madeže na ploščah in prihrani mnogo truda. Mnogo je zanimanja za razne kovinske izdelke. Kranjska industrijska družba z Jesenic je raztegnila svoja produkcijo tudi na azbeutne izdelke, ki jih letos prvič razstavlja v svoji odlično urejeni izložbi. Domače kovinotiskarstvo se je v zadnjem času močno razvilo in razstavlja krašne izdelke, ki imajo dovolj odjemalcev. Ne zaostajajo prav nič za tujimi, ki smo jih dolejšje uvažali, so pa dosti cenejši. Kupčijske zaključke beležijo tudi druge stroke.

Spet nesreče in poškodbe

V ljubljansko bolnišnico so včeraj prepeljali spet nekaj novih ponesrečencev iz raznih naših krajev.

Delavca Koširja Rudolfa iz Retja pri Loškem Potoku je neznanec iz teme obstrelil z revolverjem. Rana je precej težka, vendar bo Košir — tako sodijo — če ne bodo nastopile komplikacije, ozdravil.

Pripeljali pa so tudi neko G. J., ki je bila v samomirnilnem namenu izloč. Izprali so ji želodec. Zdravniki menijo, da je že izven nevarnosti.

S koleša je padel ter si izpahnil rame Jože Hočvar, sin posestnice iz Prinče vasi.

Lampič Marija, žena čevljarskega mojstra iz Ljubljane, je likala perilo, ko ji je nenadoma postalo slabo. Iz žarečega ognja izhaja zelo strupen plin, masekateri gospodinja je to že občutila. Kar na lepem jo je, ko je likala, začela bolati glava.

Padel je ter si zlomil levo roko Stanko Leben, sin zidarja.

V bolnišnici je bil včeraj precejšen obisk.

Utopil se je v vodnjaku ... ker ga je zapustila mlada žena

Maribor, 5. junija.

V Strihovcu pri St. Ilju v Slov. goricah so odkrili včeraj grozovit primer samomora. Pri posestniku Viljemu Eberlu se je v sredini meseca maja vdinjal bivši viničar 52 letni Karel Stajner. Mož je bil zelo priden, pa vedno sam zase. Ni se družil z drugimi delavci ter je bil vedno žalosten in molčeč. 19. maja so pa delali v vinogradu ter so drugi delavci le silili vanj, naj jim pove vzrok svoje žalosti. Stajnerju se je odprlo srce, pa je dejal, da ga teži to, ker ga je zapustila njegova 19 letna žena. Pred nekaj meseci se je z njo poročil, toda zakonska sreča je trajala samo kratko, ker se ga je žena naveličala, češ da je prestar. Ko je Stajner to povedal, je odšel iz vinograda ter ga ni bilo več na spregled. Ljudje so mislili, da se je pač podal v druge kraje. Te dni pa je posestnik Eberle pri napajanju živine pogledal v svoj vodnjak, ki je zelo globok. Čutil je namreč, da je vedro zadelo v vodnjaku na nek predmet ter se je voda slabo zajemala. Ko je pogledal v vodnjak, je videl, da plava na vrhu vode nek temen predmet. Pri natančnejši preiskavi so ugotovili, da je to človeško truplo. Izvlekli so ga iz vodnjaka ter spoznali v utopljencu pogrešanega Stajnerja. Iz žalosti si je poiskal žalostno smrt na dnu vodnjaka.

Nihče naj ne zamudi drevi ob 20 obiskati cerkveni koncert Trboveljskih slavkov v franciškanški cerkvi. Tokrat izvajajo Trboveljski slavski prvič na koncertnem odru Grbevo maso na staroslovensko besedilo zloženo za troglasi otroški zbor s spremljevanjem orgel. Pri orglah bo sodeloval prof. Matija Tome, ki bo izvajal poleg tega še solistično na orglah Krekovo Slavnostno predigro, Premrlovo Varijacijo.

Smrt vzgledne mlade matere

Ljubljana, 6. junija.

Snoči ob četrta na 11 je po dolgotrajni in hudi bolezni umrla ga. Asta Basajeva, žena ravnateljice Zadrzne zveze in predsednika Zadrzne gosposdarske banke dr. Joža Basaja, hčerka odvjetnika dr. Božidarja Vodučke, Počasna, neustavljiva bolezen, ki jo je pred dolgimi meseci položila na posteljo, jo je za vedno vzela možu in petim majhnim otrokom, ko je bila še sredi zrele mladosti in življenja. Odšla je po plačilo za trpljenje, prestano v zadnjih letih in za ljubezen, s katero so je vsa žrtvovala samo za dom in za otroke. Naj v miru počiva, žalostni rodbini pa naj bo tolažnik Gospodi!

Dotrpela je snoči moja ljuba žena, naša zlata mamica

ASTA

Pogreb bo dne 7. junija 1939 ob 5 popoldne iz hiše žalosti Pražakova ulica št. 3.

Po iskreni želji ljube pokojnice naj bi namesto cvetja na krsto darovali za uboge.

Prosimo za tiho sožalje.

Sv. maša bo v župni cerkvi Marijinega Oznanenja dne 10. junija ob pol osmih, sv. maša in rekvijem pa 19. junija ob sedmih istotam.

Ljubljana, dne 6. junija 1939.

Dr. Joža Basaj
v imenu otrok, njenega očeta, bratov, sestrá in vsega sorodstva.

Od tu in tam

Časopisi na železniških postajah se bodo odslej prodajali in prid železničarskim otrokom-sirotom.

Glavni odbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja zaseda te dni v Belgradu. Sklicana je bilo to zasedanje za namenom, da bi rešili nekatera važna vprašanja, ki zanimajo naše učitelje. Na dnevnem redu so naslednje točke: smernice za delo v bodočnosti, novi učni načrt in spored, delo izvršnega in upravnega odbora, finance, izgraditev doma, kreditno zadružništvo kot osnova za rešitev učiteljske samopomoči, zdravilišče, učiteljski spori po posameznih sekcijah, delo sekcij za likvidacijo sporov, sekcije volivne skupščine, mesto in čas glavne skupščine, komunikacije in sklepi. Potem, ko so bile opravljene običajne formalnosti, je pričela seja. Predsednik Ivan Dimnik je zaželel dobrodošlico ter se seznanil z obširnimi poročili o delu odbora o splošnem položaju v Jugoslovanskem učiteljskem združenju. Tajnik glavnega odbora Milenko Lazič je prebral poročilo o notranjem stanju in končanih zadevah, potem pa je Milica Majstorović obvestil glavni odbor o sodelovanju Jugoslovanskega učiteljskega združenja pri izdelavi novega učnega načrta in sporeda, kakor jih pripravljajo merodajni faktori v ministertvu prosvete. Podpredsednik Jugoslovanskega učiteljskega združenja, Teodor Dimitrijevič, je podal poročilo o izgraditvi doma Jugoslovanskega učiteljskega združenja in o kreditnem zadružništvu. Nato je pričelo razpravljanje o posameznih vprašanjih ter so bili o vsakem posebej sprejeti potrebni sklepi.

Sestajajo občinski svetniki v Šibeniku je radi nesporazumevanja med predsednikom in podpredsednikom šibeniške občine podalo ostavko. Vsi poskusi, da se kriza, ki je bila nastala v šibeniškem občinskem odboru izgladi s kompromisom, so propadli, zato je podalo 16 občinskih svetnikov, na čelu s podpredsednikom Grubišcem, ostavko. Ze pred tem pa je podalo ostavko 8 svetnikov, tako da je v ostavki vsega skupaj 24 občinskih svetnikov. V naslednjih dneh pričakujejo, da bodo podali svoje ostavke še vsi drugi svetniki in da bo nato imenovan nov občinski svet.

Prav velike in veličastne jubilejne slovesnosti so imeli te dni franciskani v Zemunu. Te svečanosti so bile prirejane v spomin na 650. letnico, odkar je bil ustanovljen franciskanski samostan v Zemunu, na 200. letnico, odkar so morali belgrajski franciskani bežati v Zemun in na stoletnico stolpa, ki ga je bila zemunska franciskanska podarila erbska dinastija. Pokroviteljstvo nad svečanostmi je prevzel djakovski škof g. dr. Akšamovič. Prispele so tudi mnoge gostov iz vse države. V soboto zvečer je bila v Zemunu prirejane veličastna bakljada na čast jubilarom-franciskanom, v nedeljo ob 8 zjutraj pa je krenil iz cerkve Kristusa Kralja v Krunski ulici veličasten sprevod proti Zemunu. Tega spreveda se je udeležilo tudi izredno mnogo družtev s svojimi zastavami. Na čelu spreveda je bil križ, za njim pa je šla najprej dolga vrsta otrok. Nato je šlo žensko društvo »Katarina Zrinjska« iz Zagreba, »Obrotniško in pomočniško društvo« iz Zagreba, kulturno društvo »Jelačić« iz Zagreba, društvo »Zrinjski« s člani v starih narodnih nošah iz Zagreba, mnogo organizacij Katol. akcije in drugih ustanov iz Osijeka ter iz drugih mest. Za godbo je korakala častna četa podoficirske šole »Kralj Aleksander I.«, za njo pa duhovščina s križem. Poleg franciskanskega provinciala so šli duhovniki v belih korsetih, odposlanec belgrajškega škofa g. Peter Vlačić, starešina zagrebških franciskancev g. Avgust Šlibar in drugi. Od oficijelnih udeležencev v tem sprevodu sta bila zapazena odposlanca ministrstva vojske ter upravnika mesta Belgrad g. Isa Protič. Popoldne je bil v franciskanski cerkvi slovesni blagoslov, ki je zaključil jubilejne svečanosti.

V Bitolju so dospeli tuji časniki. V Bitolju se mude skupine poljskih, švedskih, danskih in švicarskih časnika. Časniki so si večer ogledali mesto ter se udeležili skupnega kosila v hotelu »Jeffie«, danes pa so odpovali naprej v Prilep, kjer si bodo ogledali krajevne zanimivosti.

Zaročenec je zavaroval zaročenko kot svojo bodočo ženo in ta je dobila, čeprav je on umrl še pred poroko, pravico za izplačilo dogovorjene vsote. Ko je pokojni Vojislav Radevič eklepal zavarovalno pogodbo, je v zavarovalno polico zapisal kot uziualca za slučaj svoje smrti svojo ženo Marijo, s katero je bil takrat še zaročen; trdno je bil namreč odločen, da se bo z njo v najkrajšem času poročil. Toda ne dolgo potem je povsem nenadoma umrl. Po Vojislavovi smrti sta zahtevala od družta zavarovano vsoto zaročenka in oče zavarovanka. Zavarovalno društvo je denar deponiralo pri sodišču, ki je Marijo napolnilo na pravdo za dokaz njene pravice. Okrožno in apelacijsko sodišče pa sta po vrsti zavrnili Marijino zahtevo. Kasacijsko sodišče pa je zdaj spremenilo odločitev apelacijskega sodišča ter prisodilo zavarovano vsoto Mariji. Sodišče je svojo razsodbo utemeljilo takole: Ugotovljena je bilo dejansko stanje, da je pokojni Vojislav želel, naj bi za slučaj njegove smrti postala uziualca zavarovanja njegova bodoča žena, tedanja zaročenka Marija, s katero bi se bil moral poročiti. To pa, da je bil na policiji označil kot uziualca zavarovanja svojo ženo Marijo, ne pomeni, da bi bil s tem postavil nekakšen zamočeni pogoj, po katerem zavaruje svojo zaročenko samo v slučaju, če mu postane žena, temveč je na ta način jasno izrazil svojo voljo in željo, naj bi do poroke prišla, ker je bil tudi prepričan, da se bo z njo lahko poročil. Po tem takem je treba vzeti, da je pokojni Vojislav svojo tedanja zaročenko brez kakršnihkoli pogojev; radi tega ima ona zdaj tudi polno pravico do zavarovalnine.

Studentar, ki je več tisoč družinam poskrbel za pitno vodo, živi v vasi Sekuriču. Njega poznajo vse vasi na daleč in na široko. V zadnjih 50 letih, odkar koplje vodnjake, je izkopal približno tisoč vodnjakov ter na ta način oskrbel z dobro pitno vodo okrog tisoč rodbin. Te dni bo s skromno slovesnostjo proslavil svojo 50. letnico.

Deček zbira narodne pesmi. 14 letni harmonikar Josip Strand iz Bele Crkve je odšel na pot v Črno goro in v Dalmacijo; na tej poti bo nabiral narodne pesmi pa teh krajih. Vse pesmi, ki jih bo slisal in jih še ne bi poznal, si bo zapisal z besedilom in z notami vred ter na ta način obogatil svoj igralski spored. Fant je siromašen, pa zelo nardarjen.

Rekorden bo letošnji pridelek sliv v drinski banovini, tako sodijo strokovnjaki. Če se bodo upravičene nade tudi uresničile, bo letošnja letina vrgla 10 do 15 tisoč metrskih stotov sliv. Takega pridekla še ni bilo.

Karlovca je še vedno poplavljen, čeprav se voda polagoma že umika v korito Kolpe in Karane. Pota so vsa razrita, po cestah stoje avtomobili, ki jih je bila povodenj presenčila, v hišah stoji še vedno voda, ki ne neumorno črpa, s podstrešja pomalem ljudje prinašajo posamezne predmete, tla po sobah so vsa dvignjena in razrinjena. Po ulicah še vedno čakajo meščani, ki se s čolnom vozijo v eredo mesta, da bi opravili neobhodno potrebne posele.

Matej Tomazin je stopil v zadnji dom

Naklo, 6. junija. V prelepem, svežem in sončnem gorenjskem dopoldnevu so tihe množice pospremile na tožno, zadnjo pot gospoda tajnika Mateja Tomazina. — Naklo, njegov rojstni kraj, je bil kljub delavniku z možni in ženami, s fanti in dekleti, z otroki in s starčki ves zbran okrog tihega kotlička, v katerem je našel svoje zadnje domovanje mož, ki je bil vse življenje predan vročemu neprestanemu delu. Prišli pa so tudi ljudje iz krajev z dolenske plači, odondot, kjer je Matej Tomazin pastiral, tolažil srea in lačnim delil kruha: Sv. Križ pri Litiji je poslal mož, Sv. Križ pri Kostanjevici in Cerklje ob Krki. Zastopniki političnih organizacij so prihiteli, župan kranjskega okraja in vrsta dolenskih županov, odborniki JRZ in mladinske JRZ. Za vlado in vrhovno načelstvo stranke se je pogreba udeležil minister javnih del g. dr. Miha Krek, bana dr. Natlačena je zastopal dr. Lipovšek, mesto Ljubljano njen župan dr. Juro Adlešič ter svetnika Salekar in Novak. Banovinsko tajništvo stranke je zastopal senator g. dr. Kulovec. Navzoč je bil senator g. F. Smodej. Tudi poslanci JRZ na čelu s podprednikom narodne skupščine g. Mihelečičem so bili prihiteli k zadnjemu slovesu od gospoda tajnika v polnem številu. Prišel je predsednik Pokojniškega zavoda dr. Milavec in predsednik OUZD inž. Sodja. Prisotna so bila odposlanstva osrednjih stanovskih organizacij, delavstvo, učiteljstvo, Kmečka zveza s poslancem g. Brodarjem ter Zupanska zveza z županom g. Novakom. V pogrebnem sprevodu pa je stopala tudi dolga vrsta njegovih stanovskih tovarišev: več kakor 60 duhovnikov je stopalo za pogrebom, ki ga je ob asistenci vodil pokojnikov prijatelj g. kanonik dr. Simenc.

Pred župniščem je zbrana duhovščina nekoliko po deveti uri opravila molitve, peveci pod vodstvom dr. Dolinarja pa so zapeli žalostinko. Nato se je razvil veličasten pogrebni sprevod, v katerem so pred krsto nosili 8 vencev, ki so jih

na krsto položila društva in organizacije; v sprevodu je šlo nad 100 otrok, 60 deklet Marijine družbe z zastavo, 40 gasilcev iz raznih kranjskih društev ter 30 domačih fantov in deklet v krojih ter s petimi zastavami. Deset krepkih fantov v krojih pa je nosilo krsto. Več kakor 900 mož je nato korakalo v tistem sprevodu za krsto, za njimi pa še dolga vrsta žena in deklet.

V cerkvi se je nato s čudovitim, globoko zasnovanim nagovorom poslovil od Mateja Tomazina njegov prijatelj kanonik g. dr. Simenc. Njegove pretresljive besede so segle vsem prisotnim v dno srca. Sledila je sveta maša, ki jo je daroval ob asistenci kanonik gosp. dr. Simenc. Hkratu pa so bile v cerkvi še tri tiste maše za pokoj rajnega gospoda Mateja. Po »Liberic« so pevc v cerkvi zapeli ganljivo žalostinko.

Iz cerkve se je nato sprevod odpravil na pokopališče. Po opravljenih molitvah je stopil k robu groba, v katerega so bili fantje iz Nakla položili krsto, senator g. dr. Kulovec, ki se je od Mateja Tomazina poslovil v svojem imenu, v imenu vsega slovenskega naroda in v imenu politične organizacije, ki je izgubila neutrudljivega delavca. Z vznesenimi besedami je slavil ljubezen in požrtvovalnost, trud in zasluge pokojnika, ki je vse svoje življenje, vse skrbi in misli daroval za blagor bližnjega in za skupni blagor vsega slovenskega naroda, nesebično, vedno pripravljeno.

Nato je v imenu cerkljanske fare, kjer je Matej Tomazin plodonosno deloval dolgih 14 let, govoril pravnik Pleterski, ki se je zahvalil za očetovsko ljubezen in dobrotost. V imenu krškega okraja je govoril g. Butara iz Leskovca, v imenu naklanske fare in rojakov pa se je končno od M. Tomazina poslovil še g. dr. Benedičič.

Polodne je že davno odzvonilo, ko so se od groba, v katerem čaka Gospodovega poziva k vstajenju sluga božji in zvesti narodni delavec Matej Tomazin, poslovile množice, ki so ga pospremile na zadnji poti.

Občni zbor kluba trgovskih akademikov

V dvorani Trgovske akademije je bil snoti občni zbor kluba trgovskih akademikov. Predsednik kluba Lajovic je pozdravil zastopnika za TOI Smrkolja, tajnika Združenja trgovcev Šmuka in zastopnika Združenja diplomiranih tehnikov podpredsednika Gregoriča. Tajniško poročilo je podal g. Pollak, blagajniško g. Kušar, g. Trinker pa je poročal kot predsednik socialnega odbeka.

Klub v preteklem letu zaradi zunanjih dogodkov ni mogel delovati tako, kakor bi sicer. Mnogo načrtov je zaradi tega padlo začasno v vodo. Vendar pa klubovo delo kljub temu ne beleži samih neuspehov. Priredil je ples, ki je lepo uspel in ki so se ga udeležili najvišji predstavniki javnega življenja, pomagali pa je tudi blagajni do sape. Nadalje je klub priredil izlet v Italijo, ki je bil strokovnega značaja in s katerega so se vrnili vse zadovoljni z željo, da bi take izlete klub prirejal vsako leto. Predavanja, ki jih je klub nameraval prirediti, so odpadla, ker so bili predavatelji prezaopleni in ker se člani predavanj lahko udeležijo tudi drugod. Ravno tako niso uspeli jezikovni tečaji, za katere ni bilo zadovoljivega odziva. — Delo, ki čaka klub, je: razčistiti vprašanje nadaljevanja študija na visokiholah in pa pritegnitev kluba k obravnavanju zakonov, ki se tičejo kluba. Vsi, ki še niso člani kluba, naj se zavedajo svoje stanovske dolžnosti in pristopijo. Lep uspeh beleži klub pri posredovanju na pristojnih mestih za brezposelne člane. Povpraševanje zasebnih podjetij po trgovsko naobrazenih je v poslednjih letih močno naraslo, kar je gotovo dobro znamenje. Klub je razpisal tudi stipendije in dajal posojila. Ker pa je članarina izredno nizka — 10 din četrtletno — je klub moral prositi, da so mu podjetja prisrskočila na pomoč.

Nadzorni odbor je predlagal, da se odboru izreče razrešnica s pohvalo, kar je bilo oglasno sprejeto. Po kratkem posvetovanju je bil izvoljen nov odbor, pri slučajnostih pa je bil govor o klubovem lokalu, za kar pa so bila mnenja deljena, nakar je bil občni zbor zaključen.

Koledar taborov:

11. junija:

Okrožna telovadna prireditve na Bledu. Popoldne sprevod, popoldne telovadni nastop
Tabor notranskega fantovskega in dekliskega okrožja na Blokah
Mladinski tabor v Št. Jerneju na Dolenjskem

18. junija:

Tabor slovenskih viničarjev v Jeruzalemu
Prosvetni tabor v Litiji ob 30 letnici Prosvetnega društva
Tabor škofjeloškega fantovskega in dekliskega okrožja v Selch

25. junija:

Mladinski tabor v Zagorju

29. junija do 2. julija:

Mladinski tabor v Mariboru

25.—30. julija:

Kongres Kristusa Kralja v Ljubljani

5.—6. avgusta:

Versko prosvetni tabor ob 700 letnici minor. samostana v Ptuj

Športne vesti

Mednarodna nogometna tekma z Italijo je še danes predmet posebne pozornosti in kritike. Prestolniško časopise navaja danes kritike posameznih tujih časopisov o zmagi Italijanov v Belgradu. Pariški »Autoc« piše o tekmi objektivno in pristavljaja, da bi Jugoslavlani ob malo večji sreči igrali lahko neodločeno. Tudi angleški listi poročajo o poteku tekme in pristavljajo, da je jugoslovanska nogometna enajstovica prav dobra in da zaigra večih neverjetno dobro, drugi pa zopet začuda popusti. Angleži menijo, da gre to na rovaše slabe telesne kondicije igralcev, za katere se nihče prav preveč ne briga. Italijanska poročila se v glavnem omejujejo le na opis poteka tekme, le nekateri časopisi pristavljajo, da drugi polčas nogometne tekme sploh ni bila športna igra, ker je bilo vse polno nešportnih in surovih izpadov. Madžari in Romuni natančno poročajo o poteku, vzdržijo pa se vsake kritike, kar je zlasti razumljivo zaradi tega, ker obe državi v kratkem igrata z italijansko reprezentanco.

Italijansko moštvo je večer še ostalo v Belgradu in si ga ogledovalo, vodstvo pa je odšlo na Oplenac. Danes popoldne pa so Italijani odpovali iz Belgrada v Budimpešto, kjer 8. junija igrajo z madžarsko nogometno reprezentanco.

V četrtki odpočujejo iz Belgrada pod vodstvom JNZ dr. Andrejeviča in Kike Popoviča jugoslovanski nogometaši, ki bodo zastopali naš nogomet proti izbrani holandski nogometni enajstovici. Mednarodna tekma s Holandijo v Amsterdamu, ki bo prihodnji nedeljo, je že naša peta mednarodna tekma v letošnjem letu. Na Holandsko gredo naslednji igralci: Dubac, Manola, Lechner, Glišović, Zečević in Dragičević od BSK, Lovrič, Andjelković, Petrovič, Rakar in Verlič od Jugoslavije, Živković od Jedinstva ter Matošič ml. in Požega iz Splitsa.

Tenis

Jugoslavija : Belgija 3 : 2

V teniškem boju v Zagrebu proti Belgiji je zmagala Jugoslavija z 3:2. Izgubljena igra v dvoje je večer v Zagrebu znatno povečala zanimanje za obe večeršnji posamezni igri, pri katerih se je imelo odločiti ali pride Jugoslavija v evropski finale za Davisov pokal. Naši tenismani so Belgijce očividno podcenjevali; splošne prognoze so bile, da bo Lacroix premagal Mititja, Punčec pa da bo z lahkoto premagal slabega Geelhandta. Prognoze so se v resnici uresničile. Lacroix je premagal Mititja z 6:3, 6:2, 6:3, 6:2. Lacroix je zmagal popolnoma zaslužen. Mitit je svojemu nasprotniku nudil sicer močan odpor, in je na trenutke zaigral odlično. Če bi imel malo več sreče, bi z lahkoto tudi zmagal, Belgijcu pa je zmago prinesel predvsem njegov sijajen servis. Mitit pa je bil tudi večer pod svojo običajno formo.

V zadnji igri je Punčec z lahkoto premagal svojega slabjšega nasprotnika Geelhandta z 6:3, 8:6, 6:3. Punčec je bil sprva malo nervozen, vendar je bil mnogo boljši igralec in je zaslužen zmagal. S Punčecovo zmago si je Jugoslavija priborila vstop v finale v evropskem pasu za Davisov pokal.

Na splošno se pozna obema našima igralcem, da sta močno utrujena in da sta v zadnjih časih preveč igrala. Kdaj bo finale v evropskem pasu, še ni znano. Datum bosta določili obe zainteresirani Zvezi Nemčije in Jugoslavije. Finale v evropskem pasu pa bo z gotovostjo v Zagrebu in bo verjetno šele proti koncu julija. Po mnenju angleškega časopisa je tudi to pot Jugoslavija favorit.

Kvalifikacijske tekme za vstop v ligo. V nedeljo se je začelo prvo kolo tekem za vstop v ligo. Odigrane so bile naslednje tekme:
v Belgradu: Čukarički : Borac (prvak petrogradsko podzveze) 2:2;
v Mariboru: Maribor : Bača (Borovo) 2:5;
v Krusevcu: Car Lazar (prvak niške podzveze) : Vojvodina 2:2;
v Subotici: Zak : Radnički (Kragujevac) 2:0.

Novosadski trgovec Mirko Fuhs spi v trgovini, da bi zaslužil love, ki mu zdaj že dolgo časa ne dajo miru. Fuhs je lastnik avtomobilske trgovine »Autokar«. Doživel je, da so mu lovovi v šestih tednih kar štirikrat vlomili v trgovino ter ga okradli. V zadnjih treh primerih so tatovi Fuhsu odnesli razen denarja še nov pisalni stroj — Fuhs je namreč po slednjem od zadnjih treh vlovov vselej kupil nov pisalni stroj. Policijske poizvedbe in preiskave so doslej ostale brezuspešne, zato se je Fuhs odločil, da bo osebno stražil noč za nočjo v svoji trgovini. V trgovino si je dal prinesiti tudi posteljo. Bog ne daj, da bi tatovi prihodnjo pot ukradli še njega in njegovo posteljo!

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura		Relativna vlaga v %	Veter (smernost, jakost)	Padavine	
			na jutro	na večer			m/m	vrsta
Ljubljana	768.8	25.2	13.6	58	0	SSE ₂	—	—
Maribor	769.1	22.9	10.0	70	0	0	—	—
Zagreb	763.2	21.0	12.0	60	7	NE ₂	—	—
Belgrad	760.9	23.0	13.0	70	7	NN ₂	—	—
Sarajevo	763.7	21.0	8.4	70	6	0	—	—
Vis	761.5	22.0	15.0	90	4	NE ₂	—	—
Split	761.9	23.0	18.4	40	6	0	—	—
Kumbar	759.9	26.0	16.0	80	6	SE ₁	—	—
Rab	762.1	26.0	17.0	70	7	NE ₂	—	—
Dubrovnik	759.9	27.0	17.0	40	5	NE ₂	—	—

Vremenska napoved: Stanovitno, večinoma jasno in toplo vreme.

Koledar

Danes, torek, 6. junija: Norbert.
Sreda, 7. junija: Robert.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarno: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Priporočamo obisk umetnostne razstave Franceta Kralja v Jakopičevem paviljonu, ki je podaljšana za čas velesajma.

Sprejemni izpiti za I. razr. bodo na III. drž. realni gimn. v Ljubljani dne 23. junija. Prošnje za pripravitelje k sprejemnemu izpitu je treba vložiti pri ravnatelstvu dne 21. ali 22. junija 1939. Prošnje je treba kolkovati z 10 din in priložiti učenčev krstni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli (poseben formular, šolski izkazi ne veljajo!). Letos se bodo k sprejemnemu izpitu sprejemali učenci, ki so se rodili v letih 1923, 1927, 1928 in 1929. Starejši učenci ne morejo delati sprejemnega izpita.

Haydnov oratorij za soli, zbor in orkester se bo izvajal na prihodnji produkciji ljubljanskega drž. konservatorija v ponedeljek 12. t. m. ob četrti na 7 v veliki filharmonični dvorani. Solisti, zbor in orkester gojenci drž. konservatorija, pod vodstvom dr. Svara.

Jutri ob četrti na 7 bo v mali filharmonični dvorani zadnja letošnja produkcija šole Glasbene Matice. Pri klavirju bodo nastopili naslednji gojenci: Glišić Boris, Supančič Drago, Miklavčič Mirjam, Paulič Saša, Novak Cvetka, Čotič Marija, Erjavac Helena, Zdravčič Darinka, Trontelj Milena, Prepeluh Marjanca, Pungertar Anica, Masle Jožica, Vokl Lela, Markič Uroš, Jerše Marijan, Gorjanc Franci, Zupet Jože, Golob Vlado in Koch Iva. Na violini bodo nastopili Kavčič Sergej, Murgelj Zivko, Ahtik Vitomir, Pelan Borut, Puhar Andrej. Opozorjamo na začetek ob četrti na 7 in na malo filharmonično dvorano. Vzpored v knjižarni Glasbene Matice.

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Stični priredita v nedeljo, dne 18. junija ob 3 popoldne prav lepo in veselo igro »Divji lovec«. Na to prireditev vsi prav lepo vabljani!

Prodaja mleka v mlekarah. Kraljeva baneka uprava dravske banovine v Ljubljani je odredila z odločbo III/5 štev. 1357/1 z dne 30. maja t. l., da se mora v območju mestne občine ljubljanske in srezih: Ljubljana, Kranj, Kamnik in Skofja Loka v vseh mlekarah prodajati in uporabljati edino pasteurizirano mleko in iz pasteuriziranega mleka pripravljene mlečne izdelke. Mestno poglavstvo v Ljubljani opozarja vse lastnike mlekarn, da se točno drže zgoraj omenjene odredbe. Neupoštevanje te odredbe se bo kazensko zasledovalo.

Dobitki za obiskovalce Ljubljanskega vele-sajma iz tuzemstva. Vsakemu obiskovalcu letoš-njega ljubljanskega velesajma od 3. do 12. junija se ponuja sreča, da mu bo zreb naklonil kak do-bitek. Vstopnice so opremljene s kuponom, na ka-terebo bo obiskovalec napisal svoje ime, ga od-trgal in vrgetl v zapečateno žaro ob glavnem vha-so izvzete legitimacije ljubljanske, razstavljale-ke du, vstopnico pa naj shrani. — Od zrebanja pa uslužbenke in inozemske, ki nimajo teh kuponov. Dobitki so: grehova spalnica, motorno kolo Phä-nomen, sivalni stroj Pfaff, kolo Panax, motorno kolo Bismarck, 5cevni radijski aparat Siera, ku-hinjska oprema, klavirska harmonika, pralni stroj Viktorija, zložljiv otor za 4 osebe, kolo Axo, kolo Diktator, kolo Tribuna, peč Lutz, 2 preprogi, 2 vrtni garnituri, 50 steklenic Unionskega piva, 12 butelj vina Moser, manicura, zaboj Kneippove žitne kave, 2 zaboja Rogaske slatine, 1 pletena zibelka, kaseta kozmetičnih predmetov, 20 ročkov po 1 kg maslinovega olja, 2 brezpalni vojni ži-parnikom I. razreda Sušak—Kotor in nazaj, 21 dnevne počitnice v Niski Banji, 21 dnevne počit-nice v Brestovački Banji, 10 dnevne počitnice v Slatini Radenci, 10 dnevne počitnice v Dobrni, 10 dnevne počitnice v Čateških toplicah, 8 dnevne po-čitnice na Omišlju (Hotel Učka), 7 dnevne počit-nice v Nqve mVinodolu (Palace Hotel), 7 dnevne počitnice v Krapinskih toplicah, 7 dnevne počit-nice v Mediji-Lzlakah, 5 dnevne počitnice v Roga-ški Slatini, 5 dnevne počitnice v kopališču Palič, 2 dnevne počitnice na Bledu v hotelu Union. Dan obiska je poljuben od 3. do 12. junija. Komisijel-no zrebanje bo 12. junija.

Protituberkulozna liga v Ljubljani priredi danes, v torek, dne 6. junija, ob 20 predavanje za vajence in vajenke o tuberkuloznih obolenjih. Predavanje bo v franciskanski dvorani. Predaval bo specialist g. dr. Savinšek Baldomir. Vabimo vajence in vajenke, da se predavanja v čim več-jem številu udeležijo. V sredo, 7. t. m., pa bo tudi tam in ob isti uri predavanje o tuberkulozi za občinstvo. Predavalji bodo g. dr. Mis, dr. Prodav in dr. Rupnik. Vabljeni ste vsi!

Ljubljansko gledališče

Drama: Začetek ob 20.

6. junij, torek: Zaprt.
7. junij, sredo: »Utopljenca«, Red Sreda.
8. junij, četrtrek: »Upniki, na plan!« Izven. Glo-boko znizane cene od 14 din navzdol.
9. junij, petek: Zaprt.

Opera: Začetek ob 20.

6. junij, torek: »Ančka«, Izven. Globoko znizane cene od 24 din navzdol.
7. junij, sredo, ob pol 20: »Lohengrin«, Red A.
8. junij, četrtrek: »Werther«, Red Četrtek.

Mariborsko gledališče

Torek, 6. junija ob 20: »Hollywood«, Red C.
Sreda, 7. junija ob 20: »Št. 72«, Red B. —
Zadnjič. Zaključek gledališke sezone.

Letošnje delo Rdečega križa v Ljubljani

Kresna veselica — tombola

Letos priredi društvo Rdečega križa, pod-odbor za mesto Ljubljana, običajno kresno veselico 18. junija na ljubljanskem gradu s srečolovom, jeseni 10. septembra pa veliko tombolo na Kongresnem trgu. Čisti dohodki veselice in srečolova so namenjeni društvenim in splošnim človekoljubnim potrebam, zlasti za zimsko podporno akcijo, čisti dohodek tombole bo pa služil skladu za dom Rdečega križa v Ljubljani in namenom samarijanske službe sploh.

Danes, ko je svetovni mir tako resno ogrožen, moramo se prav posebno opozarjati na izredno važnost Rdečega križa. Srce in razum nam nalagata dolžnost, da se vsi oklenemo te naše prve človekoljubne organizacije, ki v času ljudskih katastrof — in med temi je vojna največja — pri- skoči brez odloga narodu na pomoč. Zato si mora društvo Rdečega križa predvsem izobraziti in iz- vezhati kader sposobnega in požrtvovalnega član- stva, samarijanov in bolničarjev, in ga vsestransko opremiti.

Ljubljansko društvo je v teku svojega obetosa doseglo posebno na samarijanske mpolju prav lepe uspehe. S pomočjo svojih požrtvovalnih članov- zdravnikov si je vzgajilo že več stotin samarijanov in samarijank. Javnosti je dobro znana ta organi- zacija. Na vseh ljudskih prireditvah v Ljubljani in zunaj nje je nastopala in žela povsod največje pri- znanje za svoje požrtvovalno delo. Naši samarijani se pa po končanih tečajih še nadalje trajno vež- bali in izobražujejo z zdravniškimi predavanji in samarijanskimi vajami.

Število delavcev in obseg dela se je tolikanj razrastel, da so nam postali sedanjí prostori mnogo pretesni in premajhni. Živo se čuti potreba, da pristopimo k realizaciji domovega načrta, t. j., da si postavimo za potrebe Rdečega križa v Ljubljani lastni dom. To svojo namero bomo mogli uresni- čiti le, če pričnemo čimprej zbirati za sklad doma Rdečega križa. V ta namen je društvo letos skle- nilo, da priredi 10. septembra veliko tombolo v Ljubljani. Prvi glavni dobiček tombole bo stavbna parcela.

Z določitvijo parcele kot prvega glavnega do- bička je društvo krenilo na novo pot.

Uprava društva upa, da bo ta glavni dobiček pokazal posebno privlačno silo, saj je hrepenenje po lastni grudi po lastnem kosu zemlje, človeku tako rekoč ukoreninjeno. Ideal delavca in urad- nika je, da si postavi svoj dom na svoji zemlji. Tombola Rdečega križa naj služi propagandi tega ideala, ljubezni do rodne grude in s tem tudi lju- bezni do naše celokupne domovine.

Nadajnji večji dobički bodo: šivalni stroj, ku- hinjska oprema, harmonika, dve moški kolesi, žen- sko kolo, dve otroški kolesi za dečka in deklico, vreča moke itd. Skupna vrednost vseh dobikov bo znašala nad 60.000 din.

Društvo Rdečega križa se obrača s prošnjo do vseh, ki čutijo človekoljubno, da z nakupova- njem tombolskih tablic po 5 din podpro našo tako važno samarijansko akcijo za tombolo 10. septem- bra in z udeležbo pri srečolovu odnosno pri kresni veselici na gradu 18. junija pomagajo društvu pri

njegovih vedno se množecih človekoljubnih na- loгах.

Vse trdke in imovitejše ljubljance prosi- mo, da podpro našo akcijo z blagotnostivno pri- meren daril za tombolo in srečolov, da bi se dru- štvu čimbolj zmanjšali stroški za njegovi prireditvi. Društvo bo poslalo svoje požrtvovalne odbornike in odbornice, samarijane in samarijanke do vas z žigosanimi nabiralnimi polami odnosno s tombol- skimi kartami ter vas prosimo, da jih ne odklonite.

Končno si dovolimo apelirati na vse ljubljans- ke prebivalstvo, da pristopi vsakdo k društvu kot redni član z letno članarino 24 din, ali vsaj kot podporni član z letno članarino 6 din.

Knez-namestnik Pavle in knežinja Olga v raz- govoru z angleškim veleposlanikom Hendersonom v Berlinu.

»Obtoženec: »Mislim sem, da je hiša, kjer sta- nujem.«

Sodnik: »Zakaj ste pa potem, ko je priča sto- pila na stopnice, zbežali ter se skrili v klet?«

Obtoženec: »Bil sem mnenja, da je moja žena.«

★

»Ali tvoja Zefa še vedno rentaci kadar pri- deš domov?«

»Ne, tega sem jo odvadil.«

»Kako pa ti je to uspelo?«

»Pavsem enostavno, zvečer ostajam doma.«

V Jugoslaviji samo še 27.965 brezposelnih

Po poročilu Osrednjega odbora za posredova- nje dela v Belgradu je prosilo za delo pri vseh Borzah dela v državi 48.090 delavcev in 8109 de- lavk, skupaj 56.199 ljudi. Skupaj z nezaposlenimi, ki so ostali še prejšnji mesec, se je število zvi- šalo na 76.295 delavcev in 13.352 delavk, skupaj torej na 89.647 oseb. Konec meseca je ostalo ne- zaposlenih 22.626 delavcev in 5339 delavk, skupaj torej 27.965 oseb. Razpoložljivih, a ne zasledenih mest je ostalo iz prejšnjega meseca za 82 delav- cev in 404 delavke, skupaj za 486 oseb. Na 1000 ponujenih služb se je prijavilo 1516 nezaposlenih, to je 455 manj kakor prejšnji mesec. Podpora je dobivalo vsega skup 15.550 nezaposlenih oseb, iz- plačalo se je pa 2.778.476,45 din. Na vseh Borzah dela je bilo 1. maja prijavljenih 24.218 delavcev in 5018 delavk, skupaj 30.136 oseb.

Bogastvo Svedske na vodnih silah

Produkcija električne energije na Švedskem se je z 1400 milijonov wattov leta 1913 po naj- novejši statistiki zvišala na 8200 milij. wattov. To energijo pridobivajo na Švedskem skoraj iz- ključno z vodopadi. Strokovnjaki trde, da bi šved- ski vodopadi mogli producirati 82 milijard wattov.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Ladja, ki je priplula najvišje na sever

Že drugo leto je prepričana severnem ledu in je njena posadka še vedno živa

Ruski ledolomilec »Sjedor« je tista ladja, ki je dozdaj priplula najdlje proti severu in se tako naj- bolj približala zemeljskemu tečaju. V tem oziru je ta ledolomilec dosegel rekord, čeprav ne pristo- voljno. Poteka namreč že drugo leto, odkar so »Sjedor« obkolile ledene plošče in ga začele vleči s seboj v neznane severne ledene pustinje. Tajni Morseevi znaki so tedaj sporočili svetu žalostno vest, da je posadka na tej ladji prepričana usodi severnih morskih tokov. Kljub temu, da je toliko časa tava med ledenimi skladi, je posadka ostala po srečnem naključju še živa. In če jo bo »sreča« spremljala še dalje, bo »Sjedor« tudi med tistimi redkimi ladjami, ki jih je kdaj zajel in oklenil ve- ni led in jih ob svojem času pustil nepoško- dovane na prosto morje, potem, ko jih je popeljal preko severnih tečajnih ledenih pustinj. Posadka je sporočila svoji vladi v Moskvi in vsemu ostalemu svetu, da je trdno odločena, ostati na ladji, dokler je tok ne povesi iz tečajnih voda in ji pusti prosto pot in prosto voljo, da odplove tja, kamor bi sama hotela. Ljudje, ki so še vedno živi na tej ladji, so trdno prepričani, da jih bo tok zanesel preko Se- vernega tečaja in jih spustil spet na prosto, odprto morje v bližini Grönlandije.

Zalostna je bila skoro vedno usoda tistih, ki so kdaj prišli v objem večnega ledu. Navadno se je takšna njihova pot končala s smrtjo, ali v naj- boljšem primeru z velikim pomanjkanjem in dru- gim neprijetnostmi, ki so v zvezi s takšno nesrečo. »Sjedor« ni prva ladja, ki jo je zajel tečajni led in jo odvedel s seboj. Zgodovina pozna že lepo število takšnih primerov, ki se niso pripetili v zad- njih letih pač, pa že tudi pred davnimi stoletji. Tako je na pr. že leta 985 Erik Rdeči, ki je vodil ekspedicio proti Grönlandiji, izgubil pet ladij med ledenimi ploščami. Ugrabila sta jih tečajna tema in led in ni nihče več ničesar zvedel o njih. Prav zato pa je tembolj znano, kakšna je bila njihova usoda. Smrt med severnimi ledenimi ploščami je našel tudi polarni raziskovalec Henrik Hudson, ki je začel preveč na sever in se ni mogel več rešiti ledenega oklepa. Znani pomorščak kapitan Ross, ki je v zgodnjem 19. stoletju iekal severozahodno pot proti Viktoriji, je tudi začel med led in ostal priklenjen v njem cela štiri leta. 21 mesecev je ostal na svoji ladji, ki jo je objel severni led, tudi Amerikanez dr. Elisha Kent, ki je hitel na pomoč odpravi Johna Franklina. Šele po tolikih mesecih se mu je posrečilo rešiti se mrzlega objema.

Od vseh najžalostnejše pa je morda končala tečajna odprava, ki jo je vodil poročnik George de Long. Ta je s svojimi ladjami prisiljen križaril severno od Beringovih vrat (preliv med Azijo in Ameriko) polni dve leti, nato pa o posadki ni bilo več slišati. Našla je smrt v ledu, najbrž zato, ker ji je zmanjkalo hrane. Po dolgem času pa je led te ladje opustil in jih je morski tok privedel sam nazaj k obali.

Proti nekaterim pa je bil led le nekoliko bolj usmiljen. Leta 1873 je odšla v severne kraje av-

Po vrnitvi nemške legije »Condore« so častnikom podelili visoka odlikovanja. Slika kaže maršala Göring, ki izroča ta odlikovanja.

strijska odprava, ki sta jo vodila Pajer in Wei- precht. Vse ladje, s katerimi so odpuli na sever, je zajel led in jih tudi odvedel s seboj. Nesel pa jih je tako srečno, da so pristale ob novi zemlji, do tedaj še neodkritih otokih, ki so jih pozneje začeli imenovati Franc Jožefovi otoki. Največji, čeprav po pravici rečeno, prisiljen uspeh, pa je dosegel slaviti raziskovalec Fridolf Nansen, ki je leta 1893 plul z ladjo »Fram« proti Severnemu tečaju. Pri- spel je do 85 stopinj in 55 minute severne zemlje- pišne širine. Tu pa ga je zasačil večni led in ga nosil s seboj polna tri leta, nato pa ga spet živega in zdravega spustil iz svojega oklepa, da se je vr- nil domov, ovenčan s slavo, za katero najbrž ne bi nihče hotel prostovoljno toliko pretrpeti, kot je Nansen v onih treh letih prisilnega potovanja med severnimi ledenimi ploščami.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 6. junija: 11. Šolska ura: Junij doma in v prirodi, dialog vodi g. Miroslav Zor — 12. Šolska ura: Španske pesmi (plošče) — 12.45 o. Poročila — 13. Na- povedi — 13.20. Koncert Radijskega orkestra in g. Fri- derik Lupša — 14. Napovedi — 18. Citraki trio »Vesna« — 18.40. O problemih borbe proti tuberkulozi (dr. To- maž Furlan) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Na- povedi — 19.50. Deset minut zabave — 20. A. Dvorak: Rusalka, fantazija po operi (plošče) (vel. simf. ork., dir. dr. Weismann) — 20.20. Ivan Pregelj, ljubljanski študen- ec, igra iz stare Ljubljane v 5. delu (izvajajo člani rad. igr. družine) — 22. Napovedi, poročila.

Sreda, 7. junija: 12. Čvrtke v glasbi (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.20. Pilihov kvartet — 14. Napovedi — 18. Mladinska ura: a) O modelih jadral- nih in motornih letal (g. Stanko Snoj); Ročna dela (g. Miroslav Zor) — 18.40. Zemljinarina in odpis davka zaradi elementarnih neizod (davnih uprav, g. Stefan Voljč) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Na- povedi — 19.50. Impresije o pesniku Mirku Korolji (Antun Dobronić) — 19.50. Uvod v prenos — 20. Prenos iz lju- banskega opernega gledališča. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmari); V II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23.

Četrtek, 8. junija: 8. Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 9. Verski govor (g. dr. Ciril Potočnik) — 9.15. Prenos prvega blagoslovila procesije — 9.30. Na- povedi, poročila — 9.45. Plošče — 10.30. Orgelski koncert, g. prof. Pavel Rančigaj — 11.30. Praznični koncert Ra- dijskega orkestra — 13. Napovedi — 13.20. Ljubljanski godalni kvartet — 14. Od bajke do bajke (plošče) — 17. Kmet. ura: Pomen in ureditev kletarske zadruge (g. Pečovnik Konzar) — 17.30. Otroci pojo in kramljajo (Nastop vodi gđ. Slavica Vencelj) — 18. Vesel do- mo! koncert, igra Radijski orkester — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Na- povedi — 19.50. Slovenski vokalni kvintet — 20.30. Glasbavi — 21.15. Plošče — 22. Napovedi, po- ročila — 22.15. Slovenski skladatelji (plošče).

Petek, 9. junija: 12. Iz naroda med narod (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.20. S pesmijo za slovo! Jugoslovanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 18. Zenska ura: Dvignil sem svoje oči k goram! (ga. ožra Orel) — 18.20. Vesel drobiž (plošče) — 18.40. O problemu borbe proti tuberkulozi (dr. R. Neu- bauer) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Na- povedi — 19.50. a) Zvezdica (plošče) — 20.30. Spleti iz Puccinijevih oper. Sodelujejo: ga. Ksenija Vidali, članica opere, g. Ado Darjan, in Radijski orkester. Dirigira D. M. Stjanc — 22. Napovedi, po- ročila — 22.30. Angleške plošče.

Reševanje angleške podmornice »Thetis« in njene številne posadke. Čeprav so se angleški pomor- šaki poslužili vseh sredstev, da bi rešili posadko iz potopljene podmornice, je vendar to prizade- vanje rodilo le nezaten uspeh. V podmornici se je zadušilo 99 ljudi. To je do zdaj najstrahotnejša žaloigra te vrste v zgodovini.

23

V.

Življenje na letališču je potekalo na zunaj ravno tako kakor prej. V ničemer se ni poznalo, da je tu nov poglavar, nov poveljnik.

Courtney se je prizadeval, da bi dal letalcem spremembo čim manj čuti in da bi ostal do njih prav tako dober to- variš in prijatelj, kakor je bil prej. Se- veda, čisto do konca biti, tako ni bilo mogoče. Razlika, bridka razlika, zlasti zanj, je bila v tem, da je moral čepeti v pisarni in čakati kliček iz glavnega stana, da je moral biti tem fantom za pestunjo, namesto da bi bil sleherni jutro zapodil svoj stroj pod oblake in letel razgrajen na nemško stran.

Zdaj je samo mislil in gledal, zapo- vedoval in odločal, drugi fantje pa so morali izpolnjevati zapovedi, za katere bi bil Courtney sam dal vse, da bi bil le mogel sodelovati.

Nekaj dni je še prenašal novo delo in nove dolžnosti, potem pa ga je vse bolj začela mučiti potrtost. Bilo mu je dolg- čna, težilo se mu je po starem življenju. Ni bil človek, ki bi ga strpel v pisarni. Treba mu je bilo gibanja, treba mu je bilo dejanj.

Zatekal se je k pijači in posedal ure in ure v točilnici pri pilotih ter z njimi vred zabijal prazne ure. Ni verjel, da se bo kdaj znašel v novem poslu. Toda ni bilo drugega, moral je delati, kakor mu je bilo zapovedano.

Dan za duem se je moral prerokati z glavnim stanom in ga rotiti, naj mu vendar pošljejo kaj novih pilotov. Oba- račal se je na vrhovnega poveljnika in mu razlagal na dolgo, kako in zakaj jih po- trebuje. Pravil mu je o načrtih, ki bi jih

s skušeni ljudmi rad in lahko izvedel, toda pilotov ni bilo. Ni in ni se mu moglo posrečiti, da bi bil kaj dosegel. Vse, kar je prihajalo iz glavnega stana, so bili sami mladiči, neskušeni, neiz- urjeni...

Zdaj je videl, kao je bil prejšnje čase krivčen do majorja Branda, ki se je prav tako, kakor zdaj on, boril za dobre letalce. Tedaj mu je Courtney dejal mar- sikatero trdo o novinih in o ovcah, ki jih pošilja v klavnico. Zdaj je videl, da je bil Brand nedolžen. Zdelo se mu je tudi, kako je ob vsem tem moralo prejš- njemu poveljniku biti hudo.

Scott je gledal prijatelja in videl, ka- ko ga tlačijo službena mora. Premišljal je, kako bi mu pomagal, pa ni mogel priti na nič pametnega. In tudi, kako naj bi bil kaj pogrnjal. Vse je bilo vendar tako jasno. Courtney je bil zdaj novi poveljnik, ki je moral pač izpolnje- vati svoje nove dolžnosti in sedeti v pi- sarni — nič drugega...

Nekaj jutra je bil priča, ko se je Courtney spet prerokal z voli v glavnem stanju. Videl, da je Courtney že čisto iz- gubil živce zaradi nedolžnosti, na kate- ro ga je obsojala njegova nova služba.

Courtney je razburjeno govoril v telefon:

»Ne morem tega izpolniti...«

Scott ni elikal, kaj so Courtneyju od- govarjali, toda Courtney je nato udaril s pestjo po mizi, da je telefon kar po- skočil:

»Pa kaj vendar mislite! Kaj vam ne pripovedujem že vse dni, da nam je Richterjev oddelek uničil vse najboljše ljudi...«

Spet je moral poslušati neumno od-

govarjanje od one strani, potem je povzel:

»Poslali nam boste nove ljudi! Ha, ha, vem kakšne. Šest fantičev, kajne? Vsa ima največ po pet ur fienja...«

Scottu se je zdelo, da skuša Courtney iz glavnega stana tolažiti, zakaj videl je njegov pomilovalni nasmešek. Courtney je spet odgovoril:

»Lepo, lepo. Vse res. Toda kako naj šest takih neskušenih kosov pošljem nad Richterja? To mi razložite in utemeljite, to! Neskušeni fantje se vendar ne mo- rejo bojevati proti takemu staremu volku...«

Spet je bilo treba poskušati neskonč- no dolgo utemeljevanje z one strani. Courtney je postajal nemiren, mahal je s slušalom žvižgal, nazadnje pa je ne- jevoljen zabrusil:

»Dobro, dobro. Razumem. Stori! bom vse, kakor želite. Toda odgovorjati ne morem za nič in za nič jamčiti.«

Jezno je vrzel slušalo na vilice ter pljunil po sobi. Potem je sedel za mizo ter si nalil kozarec žganja.

Scott bi mu bil rad pomagal, toda rajši ga je opomnil:

»To je danes že tretja steklenica, že prav vem.«

Courtney je zamahnil z roko:

»Saj je vesele!«

Scott je hotel nekaj ugovarjati, toda prijatelj ga ni pustil do besede:

»Oni tam sploh ne vedo več, kaj de- lajo. Kakor da so se zakleli, da moramo vojno zgubiti... Imelo me je, da bi bil prej to resnico zabrusil v telefon. Živel mi popuščajo, da res ne vem več, kaj govorim...«